

В.В. Аулін, д.т.н., проф.

Д.В. Голуб, к.т.н., доц.

Кіровоградський національний технічний університет

НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАДІЙНОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ ТРАНСПОРТНИХ СИСТЕМ В УКРАЇНІ

У ряді зарубіжних країн давно склалася практика нормування вимог до надійності автомобільних перевезень, й вона досягла високого рівня. Недотримання норм надійності транспортного обслуговування підприємствами автомобільного транспорту відображається наявністю збоїв в доставці продукції, безповоротною втратою клієнта, а звідси – зниженням виручки і призупиненням не лише транспортної, але й суміжних робіт. Нормування надійності роботи підприємств автомобільного транспорту в Україні на сьогодні не здійснюється. Велика кількість законодавчих актів, хоча і є обов'язковими для виконання, щодо надійності доставки вантажів та пасажирів, не забезпечує надійної роботи підприємств автомобільного транспорту. Важливим є аналіз нормативно-правових актів у механізмі управління автомобільним транспортом України та виявлення основних проблем сфери правового регулювання щодо забезпечення надійності перевезень вантажів та пасажирів. В статті наведено аналіз нормативно-правових актів, що регулюють роботу автомобільного транспорту в Україні та з'ясовано ступінь їх безпосереднього впливу на надійність транспортних систем доставки. Виявлено основні проблеми сфери правового регулювання щодо забезпечення надійності перевезень вантажів та пасажирів автомобільним транспортом, які в подальшому можуть бути покладені в основу розробки методів забезпечення й оцінки надійності транспортних систем і транспортних послуг.

Ключові слова: транспортна система; автомобільні перевезення; надійність; нормативно-правові акти; управління.

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок з важливими практичними завданнями. Надійність автомобільних перевезень як пасажирських, так і вантажних життєво важлива для економічного зростання і соціального розвитку суспільства. Жодна з галузей матеріального виробництва в Україні не здатна функціонувати без транспортного обслуговування. Держава за допомогою нормативно-правових актів здійснює регулювання галузю автомобільного транспорту. Однак велика кількість законодавчих актів, хоча і є обов'язковими для виконання, щодо надійності доставки вантажів та пасажирів, не забезпечує надійної роботи підприємств автомобільного транспорту (ПАТ).

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Дану проблему розглядали вітчизняні і закордонні учені: А.В. Вельможин, В.А. Гудков, В.Д. Герамі, А.Г. Гольдін, Н.У. Гюлев, О.В. Зайчук, Є.І. Зайцев, М.Г. Мартинов, С.А. Магійко, Л.Б. Мірогін, Е.В. Нагорний, Н.М. Онщенко, І.М. Петров, І.В. Спірін, У.Е. Демінг, П.П. Думітрашку, Ф.Б. Кросбі, Дж.Х. Харрінгтон, Я.Цибулка та ін.

Постановка завдання. Позначена прогалина в забезпеченні надійності є однією з причин втрати автомобільним транспортом України важливої конкурентної переваги на світовому ринку автоперевезень, а також всередині країни щодо інших видів транспорту. Тому вдосконалення та розвиток методичного і нормативно-правового забезпечення надійності функціонування транспортних систем доставки автомобільним транспортом є актуальною науково-практичною проблемою, а її вирішення істотно підвищить ефективність та якість роботи транспортної системи України.

Метою роботи є аналіз нормативно-правових актів в механізмі управління автомобільним транспортом України та виявлення основних проблем сфери правового регулювання щодо забезпечення надійності перевезень вантажів та пасажирів.

Викладення основного матеріалу. У зарубіжних країнах давно склалася практика нормування вимог до надійності автомобільних перевезень і вона досягла високого рівня. Недотримання норм надійності транспортного обслуговування ПАТ відображається наявністю збоїв в доставці продукції, безповоротною втратою клієнта, а звідси – зниженням виручки і призупиненням не лише транспортної, але й суміжних робіт. Нормування надійності роботи ПАТ в Україні на сьогодні не здійснюється. У їх звітності відсутні критерії, що характеризують ступінь безвідмовності функціонування, кількості збоїв на одиницю транспортної роботи, рівня ризику, при укладенні договору на транспортне обслуговування, інші критерії, що якісно або кількісно характеризують надійність їх роботи [1, с. 41].

Правове забезпечення надійності функціонування транспортних систем доставки вантажів і пасажирів автомобільним транспортом передбачає: нормативне забезпечення, що містить роботи зі стандартизації транспортних послуг, технічної бази і рухомого складу автомобільного транспорту; законодавчі акти, що регулюють взаємовідносини споживачів і виконавців автотранспортних послуг. Роботи з нормативного забезпечення процесу доставки у сфері технічного регулювання здійснюються в

межах Закону України «Про технічні регламенти та оцінку відповідності» від 15.01.2015 року № 124–19 [2, с. 1]. Відповідно до цього закону, як технічне регулювання розуміється регулювання відносин щодо встановлення, застосування і виконання обов'язкових вимог до об'єктів технічного регулювання, а також щодо встановлення і застосування на добровільній основі цих вимог з метою оцінки їх дотримання. До об'єктів технічного регулювання належать: продукція (у тому числі пересувний склад і виробнича база автоперевізника); роботи і послуги (у тому числі послуги з доставки вантажів і пасажирів, послуги авторемонту), системи (у тому числі транспортні).

Роботи з технічного регулювання формалізовані у вигляді розробки та ухвалення технічних регламентів. Технічним регламентом є документ, що встановлює обов'язкові для застосування і виконання вимоги до об'єктів технічного регулювання. Вплив на діяльність підприємств автомобільного транспорту в плані забезпечення надійності транспортних систем надають загальні і спеціальні технічні регламенти України (табл. 1).

Таблиця 1

*Коротка характеристика технічних регламентів України,
що застосовуються до забезпечення надійності автомобільних перевезень*

№ з/п	Найменування регламенту	Об'єкт технічного регулювання	Основне призначення	Приклад використання на автотранспорті
1	2	3	4	5
1	Постанова КМУ «Про затвердження Технічного регламенту з технічного обслуговування і ремонту колісних транспортних засобів» від 03.07.2013 р. № 643	Колісні транспортні засоби, що призначені для експлуатації на автомобільних дорогах загального користування; компоненти транспортних засобів, що впливають на безпеку транспортних засобів	Встановлює вимоги до безпеки колісних транспортних засобів при їх випуску в обіг на території України та експлуатації незалежно від місця виготовлення, порядок оцінки відповідності транспортних засобів і процедури державного нагляду	Складання програм модернізації автопарку, планів технічного обслуговування, програм підвищення кваліфікації водіїв; обґрунтування рекомендацій щодо змін конструкції рухомого складу
2	Постанова КМУ «Про затвердження Технічного регламенту безпеки машин» від 30.01.2013 р. № 62	Машини і устаткування виробничого і побутового призначення, для яких виявлені та ідентифіковані види небезпеки	Встановлює мінімально необхідні вимоги до безпеки машин і устаткування при проектуванні, виробництві, монтажі, налазці, експлуатації, зберіганні, транспортуванні тощо	Підвищення рівня механізації ремонтного процесу; складання графіків поповнення ремонтної фонду, підвищення безпеки робіт
3	Постанова КМУ «Про затвердження Технічного регламенту щодо вимог до автомобільних бензинів, дизельного, судових та котельних палив» від 01.08.2013 р. № 927	Автомобільний і авіаційний бензин, дизельне і суднове паливо, паливо для реактивних двигунів і паливний мазут, що випускається в обіг	Вимоги до характеристик і порядок оцінки відповідності палива	Планування поставок паливо-мастильних матеріалів для здійснення доставки автомобільним транспортом; нормування і контроль ефективності витрати автомобільного палива

Закінчення табл. 1

1	2	3	4	5
4	Постанова КМУ «Про затвердження Технічного регламенту будівельних виробів, будівель і споруд» від 20.12.2006 р. № 1764	Будівлі і споруди будь-якого призначення; мережі і системи інженерно-технічного забезпечення; процеси дослідження, проектування, будівництва, монтажу, налазки, експлуатації та зносу	Встановлює вимоги: механічної і пожежної безпеки; безпеки при небезпечних природних, техногенних діях; безпеки для користувачів; доступності для людей з обмеженими можливостями; енергетичної ефективності; безпечної дії на оточуюче	Реконструкція виробничо-технічної бази; підвищення продуктивності постів технічного обслуговування і ремонту; поліпшення санітарно-гігієнічних умов доставки, технічного обслуговування і ремонту

			середовище	
5	Постанова КМУ «Про затвердження Технічного регламенту засобів індивідуального захисту» від 27.08.2008 р. № 761	Засоби індивідуального захисту	Висуває вимоги до забезпечення захисту життя і здоров'я громадян, охорони навколишнього середовища, попередження дій, що вводять в оману споживачів	Організація міжцехової доставки сировини промислових підприємств; проведення навантажувально-розвантажувальних робіт; виконання зварювальних, фарбувальних, акумуляторних і інших робіт

Аналіз даних таблиці 1 дозволяє зробити висновок, що технічні регламенти визначають аспекти безпечного використання об'єктів виробничо-технічної бази автоперевізника, конструктивної та екологічної безпеки рухомого складу. Існуючі технічні регламенти використовуються на автомобільному транспорті при організації транспортного процесу, технічного обслуговування, ремонту й утримання рухомого складу, технічної підготовки процесу доставки автомобільним транспортом. Проте слід також зазначити, що використання існуючих технічних регламентів лише побічно сприяє зниженню кількості відмов в роботі транспортної системи, не має визначального впливу на підвищення надійності доставки вантажів і пасажирів автомобільним транспортом.

Національні і міжнародні стандарти надійності в Україні є основою правового забезпечення надійності функціонування транспортних систем. Не дивлячись на відміну обов'язкового дотримання більшої частини стандартів, низка вимог до роботи автомобільного транспорту, у тому числі і питання підтримки надійності, безпеки й якості транспортних послуг, що закріплені законодавчими актами та обов'язкові для виконання. Це стосується й розробки обов'язкових технічних регламентів в галузі технічного регулювання діяльності ПАТ.

Основними нормативно-правовими документами, що регулюють роботу автомобільного транспорту України, є: Конституція, Цивільний кодекс, Житловий кодекс, Кодекс про адміністративні правопорушення, Кримінально-процесуальний кодекс.

Діяльність у сфері автомобільного транспорту також визначається Законом України «Про автомобільний транспорт» від 5 квітня 2001 р. [3], Статутом автомобільного транспорту України [4], Правилами перевезень вантажів автомобільним транспортом в Україні [5], Правилами надання послуг пасажирського автомобільного транспорту [6], Положенням про технічне обслуговування і ремонт дорожніх транспортних засобів автомобільного транспорту [7], іншими нормативно-правовими актами (НПА). Також питання правового регулювання надійності доставки вантажів і пасажирів автомобільним транспортом в Україні на даний час розглядають близько 40 основних законів і інших НПА (табл. 2).

Крім того, мають юридичну значущість безліч локальних правових актів, прийнятих органами місцевого самоврядування, що регулюють автотранспортну діяльність і безпеку дорожнього руху на регіональному рівні.

Таблиця 2

Перелік основних Законів України та інших НПА, що розглядають питання регулювання надійності доставки вантажів і пасажирів автомобільним транспортом

№ з/п	Найменування НПА
1	2
<i>Закони України</i>	
1	«Про транспорт» від 10.11.1994 р. № 232/94 (ред. від 28.12.2015)
2	«Про автомобільний транспорт» від 05.04.2001 № 2344-III (ред. від 28.12.2015)
3	«Про дорожній рух» від 30.06.1993 р. № 3353-XII (ред. від 28.12.2015)
4	«Про технічні регламенти та оцінку відповідності» від 15.01.2015 р. № 124-VIII
5	«Кодекс України про адміністративні правопорушення» від 07.12.1984 № 8073-X (ред. від 01.01.2016)
6	«Про перевезення небезпечних вантажів» від 06.04.2000 р. № 1644-III (ред. від 28.12.2015)
7	«Про ліцензування певних видів господарської діяльності» від 01.06.2000 р. № 1775-III (ред.)
8	«Про обов'язкове страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів» від 01.07.2004 № 1961-IV (ред. від 09.12.2015)

9	«Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності» від 05.04.2007 р. № 877-V (ред. від 01.09.2015)
10	«Про захист економічної конкуренції» від 11.01.2001 р. № 2210-III (ред. від 28.12.2015)
11	«Про захист прав споживачів» від 12.05.1991 р. № 1023-XII (ред. від 01.01.2016)
<i>Постанови КМУ</i>	
12	«Про затвердження Правил надання послуг пасажирського автомобільного транспорту» від 18.02.97 № 176
13	Постанова Кабінету Міністрів України від 18.01.2001 № 30 «Про проїзд великогабаритних та великовагових транспортних засобів автомобільними дорогами, вулицями та залізничними переїздами»
14	Постанова Кабінету Міністрів України від 08.11.2006 № 1567 «Про затвердження Порядку здійснення державного контролю на автомобільному транспорті»
15	Постанова Кабінету Міністрів України від 20.05.2013 № 422 «Деякі питання автомобільних перевезень пасажирів та вантажів»
16	Постанова Кабінету Міністрів України від 04.03.1997 № 204 «Про затвердження Порядку здійснення нагляду за забезпеченням безпеки руху на транспорті»
17	Постанова Кабінету Міністрів України від 29.11.2000 № 1755 «Про строк дії ліцензії на провадження певних видів господарської діяльності, розміри і порядок зарахування плати за її видачу»
18	Постанова Кабінету Міністрів України від 10.10.2001 № 1306 «Про Правила дорожнього руху»
19	Постанова Кабінету Міністрів України від 08.11.2006 № 1567 «Про затвердження Порядку здійснення державного контролю на автомобільному транспорті»
20	Постанова Кабінету Міністрів України від 03.09.2008 № 790 «Про затвердження критеріїв розподілу суб'єктів господарювання за ступенем ризику їх діяльності у сфері автомобільного транспорту та визначення періодичності здійснення заходів державного нагляду (контролю)»
21	Постанова Кабінету Міністрів України від 03.12.2008 № 1081 «Про затвердження Порядку проведення конкурсу з перевезення пасажирів на автобусному маршруті загального користування»
22	Постанова Кабінету Міністрів України від 17.07.2014 № 299 «Про затвердження Положення про Державну інспекцію України з безпеки на наземному транспорті»
23	Розпорядження Кабінету Міністрів України від 20.10.2010 № 2174-р «Про схвалення Транспортної стратегії України на період до 2020 року»

Закінчення табл. 2

1	2
<i>Відомчі акти</i>	
24	Наказ Міністерства транспорту України «Про затвердження Правил перевезень вантажів автомобільним транспортом в Україні» від 14.10.97 № 363
25	Наказ МОЗ, МВС від 31.01.2013 № 65/80 «Про затвердження Положення про медичний огляд кандидатів у водії та водіїв транспортних засобів»
26	Наказ Державного комітету України по житлово-комунальному господарству від 15.05.1995 № 21 «Про затвердження Правил розміщення та обладнання зупинок міського електро- та автомобільного транспорту»
27	Наказ Міністерства інфраструктури України від 15.07.2013 № 480 «Про затвердження Порядку організації перевезень пасажирів та багажу автомобільним транспортом»
28	Наказ Міністерства транспорту та зв'язку України від 12.04.2007 № 285 «Про затвердження Порядку визначення класу комфортності автобусів, сфери їхнього використання за видами сполучень та режимами руху»
29	Наказ Міністерства транспорту та зв'язку України від 27.09.2010 № 700 «Про затвердження Порядку регулювання діяльності автостанцій»
30	Наказ Міністерства транспорту та зв'язку України від 07.05.2010 № 278 «Про затвердження Порядку розроблення та затвердження паспорта автобусного маршруту»
31	Наказ Міністерства транспорту та зв'язку України від 07.05.2010 № 279 «Про затвердження форми дозволу на перевезення пасажирів на міжобласних маршрутах загального користування, порядку його видачі та анулювання»
32	Наказ Міністерства транспорту та зв'язку України від 02.07.2010 № 427 «Про затвердження Ліцензійних умов провадження господарської діяльності з надання послуг з перевезення пасажирів, небезпечних вантажів, багажу автомобільним транспортом»
33	Наказ Міністерства транспорту та зв'язку України від 22.07.2010 № 514 «Про затвердження

	Положення про ліцензійну картку, що додається до ліцензій на надання послуг з перевезення пасажирів, небезпечних вантажів, багажу автомобільним транспортом»
34	Наказ Міністерства транспорту України від 21.11.2000 № 644 «Про затвердження окремих розділів Правил перевезення вантажів»
35	Наказ Міністерства транспорту та зв'язку України «Про затвердження Положення про робочий час і час відпочинку водіїв колісних транспортних засобів» від 07.06.2010 № 340
36	Наказ Міністерства транспорту України від 12.11.2003 № 877 «Про затвердження Типового положення про Систему управління безпекою руху на автомобільному транспорті (на всіх рівнях – міністерство – підприємство)»

Необхідно зазначити, що переважна більшість законів і нормативно-правових документів опосередковано впливає на надійність транспортної системи. Зі всього переліку можна виділити лише декілька документів, безпосередньо регламентуючих питання забезпечення надійності доставки вантажів і пасажирів автомобільним транспортом. До них належать накази Міністерств України:

- Наказ Міністерства транспорту України від 12.11.2003 № 877 «Про затвердження Типового положення про Систему управління безпекою руху на автомобільному транспорті (на всіх рівнях – міністерство – підприємство)» [8];

- Наказ Міністерства транспорту та зв'язку України «Про затвердження Положення про робочий час і час відпочинку водіїв колісних транспортних засобів» від 07.06.2010 № 340 [9];

- Наказ МОЗ, МВС від 31.01.2013 № 65/80 «Про затвердження Положення про медичний огляд кандидатів у водії та водіїв транспортних засобів» [10].

Типове положення «Про Систему управління безпекою руху на автомобільному транспорті (на всіх рівнях – міністерство – підприємство)» встановлює основні положення щодо єдиного порядку підготовки, прийняття та реалізації організаційних, управлінських та технічних рішень, спрямованих на управління безпекою руху на автомобільному транспорті, забезпечення технічного розслідування та обліку дорожньо-транспортних пригод, повного та об'єктивного виявлення причин виникнення та розроблення заходів щодо їх запобігання, збереження життя й здоров'я людей, майна, довкілля та виявлення й оцінку чинників, що впливають на рівень безпеки руху, визначає завдання та основні вимоги до діяльності організацій і водіїв-підприємців, які здійснюють доставку пасажирів і вантажів. Вимоги положення є обов'язковими для всіх розташованих на території України організацій, підприємств і фірм, що здійснюють доставку пасажирів і вантажів автомобільним і міським електричним транспортом, незалежно від організаційно-правових форм і форм власності, а також для водіїв транспортних засобів, які працюють в них.

Щодо забезпечення професійної надійності складу водія Положеннями «Про затвердження Положення про робочий час і час відпочинку водіїв колісних транспортних засобів» від 07.06.2010 № 340 та «Про затвердження Положення про медичний огляд кандидатів у водії та водіїв транспортних засобів» від 31.01.2013 № 65/80 регламентовані основні і додаткові вимоги до водіїв, що висуваються в процесі їх професійної діяльності: порядок прийому водіїв на роботу, їх допуск до здійснення доставки; порядок проходження стажувань; підтримка і контроль стану здоров'я водіїв в процесі їх трудової діяльності; підтримка високого рівня інформованості, підвищення професійної майстерності і дисциплінованості водіїв, які впливають на основні вимоги з гарантування безпеки доставки пасажирів автобусами на території України. Вимоги даних Положень є обов'язковими для юридичних осіб та приватних підприємств, чия діяльність пов'язана із доставкою пасажирів та вантажів.

Існуюча правова база регламентує лише вимоги до професійної надійності складу водія, що явно недостатньо для забезпечення високої надійності транспортних систем з правових аспектів. Законодавчі акти, що приймаються, хоча і є обов'язковими для виконання на території України, але щодо надійності транспортних систем є безумовно несистемні і, по суті, не забезпечують надійної роботи вітчизняних ПАТ. Тому сфера правового регулювання роботи автомобільного транспорту щодо забезпечення надійності транспортних систем доставки автомобільним транспортом потребує подальшого уточнення і розвитку.

Висновки та перспективи подальших розвідок. Проведений аналіз досліджень дозволив встановити, що правове забезпечення надійності функціонування транспортних систем України знаходиться на етапі системного становлення. Існуюча правова база, що безпосередньо впливає на надійність транспортної системи, регламентує лише вимоги до професійної надійності складу водія, а законодавчі акти, що приймаються, хоча і є обов'язковими для виконання, щодо надійності доставки, по суті, не забезпечують надійної роботи вітчизняних ПАТ. Виявлено основні проблеми сфери правового регулювання з гарантування надійності перевезень вантажів та пасажирів автомобільним транспортом в подальшому можуть бути покладені в основу розробки методів забезпечення і оцінки надійності транспортних систем і транспортних послуг.

Список використаної літератури:

1. Деякі аспекти забезпечення надійності системи автотранспортного обслуговування / В.В. Аулін, Д.В. Голуб, А.С. Чернай, О.В. Зеленський // IX Всеукр. науково-практ. конф. студентів та аспірантів "Підвищення надійності машин і обладнання" (15–17 квіт. 2015) : зб. тез доповідей. – Кіровоград : КНТУ, 2015. – С. 41–44.
2. Про технічні регламенти та оцінку відповідності : Закон України від 15.01.2015 року № 124-19 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.zakon2.rada.gov.ua/laws/show/124-19>.
3. Про автомобільний транспорт : Закон України від 5 квіт. 2001 р. (зі змінами) // Відомості Верховної Ради України. – 2001. – № 22, ст. 105.
4. Статут автомобільного транспорту УРСР : Постанова від 25.01.1978 № 52 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.zakon.rada.gov.ua/laws/show/401-69-p>.
5. Правила перевезення вантажів автомобільним транспортом в Україні, затверджені наказом Міністерства транспорту України від 14 лист. 1997 р. № 363 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0128-98>.
6. Правила надання послуг пасажирського автомобільного транспорту : Постанова Кабінету Міністрів України від 18 лютого 1997 р. № 176 (зі змінами) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1184-2007-%D0%BF>.
7. Положення про технічне обслуговування і ремонт дорожніх транспортних засобів автомобільного транспорту : Наказ Міністерства транспорту України від 30.03.1998 р. № 102 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0268-98>.
8. Типове положення про Систему управління безпекою руху на автомобільному транспорті (на всіх рівнях – міністерство – підприємство) : Наказ Міністерства транспорту України від 12.11.2003 № 877 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.dnaop.com/html/1663/doc-tipove-polozhennya-pro-sistemu-upravlinnya-bezpekoju-ruhu-na-avtomobilnomu-transporti-na-vsih-rivnyahministerstvapidrijemstvo/>.
9. Положення про робочий час і час відпочинку водіїв колісних транспортних засобів : Наказ Міністерства транспорту та зв'язку України від 07.06.2010 № 340 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0811-10>.
10. Положення про медичний огляд кандидатів у водії та водіїв транспортних засобів : Наказ МОЗ, МВС від 31.01.2013 № 65/80 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z0308-13>.

References:

1. Aulin, V.V., Golub, D.V., Chernaj, A.Je. and Zelens'kyj, O.V. (2015), "Dejaki aspekty zabezpechennja nadijnosti systemy avtotransportnogo obslugovuvannja", *Proceedings of the IX National Scientific Conference of students and postgraduates "Improving the reliability of machines and equipment"*, 15–17 April 2015, KNTU, Kirovograd, Ukraine, pp. 41–44.
2. The Verhovna Rada of Ukraine (2015), *Pro tehniczni reglamenti ta ocinku vidpovidnosti*, available at: www.zakon2.rada.gov.ua/laws/show/124-19
3. The Verhovna Rada of Ukraine (2001), *Pro avtomobil'nyj transport*, available at: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2344-14>
4. The Council of Ministers of Ukrainian SSR (1978), *Statut avtomobil'nogo transportu URSR*, available at: <http://www.zakon.rada.gov.ua/laws/show/401-69-p>
5. The Ministry of transport and communication of Ukraine (1997), *Pravyla perevezennja vantazhiv avtomobil'nyj transportom v Ukraini*, available at: www.zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0128-98
6. The Cabinet of Ministers of Ukraine (1997), *Pravyla nadannja poslug pasazhyrs'kogo avtomobil'nogo transportu*, available at: www.zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1184-2007-%D0%BF
7. The Ministry of transport and communication of Ukraine (1998), *Polozhennja pro tehniczne obslugovuvannja i remont dorozhnih transportnyh zasobiv avtomobil'nogo transportu*, available at: www.zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0268-98
8. The Ministry of transport and communication of Ukraine (2003), *Typove polozhennja pro Systemu upravlinnja bezpekoju ruhu na avtomobil'nomu transporti (na vsih rivnyah – ministerstvo – pidpryjemstvo)*, available at: www.dnaop.com/html/1663/doc-tipove-polozhennya-pro-sistemu-upravlinnya-bezpekoju-ruhu-na-avtomobilnomu-transporti-na-vsih-rivnyahministerstvapidrijemstvo/
9. The Ministry of transport and communication of Ukraine (2010), *Polozhennja pro robochyj chas i chas vidpochynku vodiiv kolisnyh transportnyh zasobiv*, available at: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0811-10>

10. The Ministry of Health of Ukraine (2013), *Polozhennja pro medychnyj ogljad kandydativ u vodii' ta vodii'v transportnyh zasobiv*, available at: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z0308-13>

АУЛІН Віктор Васильович – доктор технічних наук, професор кафедри експлуатації та ремонту машин Кіровоградського національного технічного університету.

Наукові інтереси:

- автомобільний транспорт;
- транспортні системи та технології на транспорті;
- логістика.

Тел.: 0522-39-04-73; 095-055-74-11.

E-mail: aulin52@mail.ru

ГОЛУБ Дмитро Вадимович – кандидат технічних наук, доцент кафедри експлуатації та ремонту машин Кіровоградського національного технічного університету.

Наукові інтереси:

- автомобільний транспорт;
- транспортні системи та технології на транспорті;
- логістика.

Тел.: 0522-39-04-73; 066-516-80-74.

E-mail: dimchik_2004@mail.ru

Стаття надійшла до редакції 06.09.2016